

EUROOPA
KONTROLLIKODA

ET

Kõne

1. detsember 2020

Euroopa Kontrollikoja presidendi Klaus-Heiner Lehne kõne

Euroopa Kontrollikoja 2019. aasta aastaaruande esitlemine

Euroopa Liidu Nõukogu (majandus- ja rahandusküsimused)

1. detsember 2020

Erinevuste korral tuleb lähtuda suulisest tekstist.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Lugupeetud eesistuja,
austatud ministrid,
daamid ja härrad!

Mul on hea meel olla täna siin teie ees koos aastaaruande eest vastutava kontrollikoja liikme Tony Murphyga.

Usun, et meist kellelgi ei ole olnud nii **katsumusterohket** aastat kui tänavune. Kuid nagu Euroopa Liidu ajalugu on alati näidanud, toovad **kriisid** kaasa **edusamme** ja uuendusi, mida pidasime vaid mõne kuu eest võimatuks.

Kuigi tutvustan täna siin kontrollikoja aastaaruannet eelmise aasta kohta, peaksime samal ajal mõtlema suurtele otsustele ja kokkulepetele, mis hakkavad kujundama ELi kulutusi ja finantsjuhtimist **järgmisel seitsmel aastal**, s.o ELi uuele pikaajalisele eelarvele, aga ka Euroopa Liidu taasterahastule.

Euroopa Liidu sõltumatu välisaudiitorina oleme teinud kõik endast oleneva, et **jätkata** ELis COVID-19 pandeemia ajal **tõhusa avaliku sektori audititeenuse osutamist**.

Millised on meie leiud?

Kulude puhul on **üldine veamäär** meie hinnangul püsinud **stabiilne** – 2018. aastal 2,6% ja 2019. aastal **2,7%**. See on **hea uudis**. See koondnäitaja peidab endas muidugi märkimisväärseid erinevusi poliitikavaldkondade vahel.

Konkurentsivõime valdkonnas on veamäär meie hinnangul suurenenud (see on **4%**). Selle põhjus on peamiselt rahastamiskõlbatute kulude hüvitamine. Personalikulude keerukate eeskirjade edasine lihtsustamine on kindlasti osa lahendusest, nagu oleme juba aastaid öelnud. Vaatasime läbi ka nii komisjoni tehtud kui ka komisjoni tellimusel välisaudiitorite poolt tehtud auditeid ning leidsime, et need on vaid osaliselt usaldusväärsed. Ilmselgelt on selles vallas veel arenguruumi.

Loodusvarade valdkonnas täheldasime paranemist, tänu millele on hinnanguline veamäär madalam – **1,9%**. See kehtib eelkõige **otsetoetuste** puhul, mis on peamiselt seotud deklareeritud põllumajandusmaaga. Need maksed moodustavad suurema osa selle rubriigi kulutustest (70%) ja nende veamäär jääb **tunduvalt allapoole olulisuse piirmäära**. **Maaelu arengu turumeetmete, kalanduse ja kliimameetmete** maksed, mis moodustavad ülejäänud 30% selle rubriigi kulutustest, on siiski endiselt

olulisel määral vigadest mõjutatud. Vaatasime läbi ka mõned liikmesriikide ametiasutuste auditid ja leidsime, et vaja on teha veel mitmeid parandusi.

Halduse valdkonnas me **olulisi vigu ei leidnud**, nagu ka kahel eelmisel aastal.

Ühtekuuluvusvaldkonnas on liikmesriikide ametiasutuste tehtud korrigeeringud arvesse võttes meie hinnanguline veamäär **4,4%**, mis on väiksem kui eelmisel aastal, kuid siiski olulisuse piirmäärast kõrgem. Selle valdkonna kindlustandvas ja kontrolliraamistikus täidavad väga tähtsat osa **liikmesriikide auditeerimisasutused**. Vaatasime läbi 18 sellise asutuse töö ja **leidsime taas vigu, mida nad ei olnud avastanud**. Kui liikmesriikide ametiasutused ja komisjon suudaksid lähiaastatel selles valdkonnas parandusi teha, võiksime rohkem tugineda liikmesriikide auditeerimisasutuste tööle ja selle tulemustele, mis oleks otsustav samm kontrollisüsteemi parandamise suunas selles olulisel valdkonnas. Praegu ei ole me aga veel sealmaal. Ma tean, et komisjon tahab selle eesmärgi saavutada, kuid selleks peavad ka liikmesriigid tegema suuri jõupingutusi.

Miks ma panen nii suurt rõhku ühtekuuluvusvaldkonnale?

Põhjus on lihtne – mitme aasta jooksul oleme vaadelnud eraldi kulutusi, mida peame **suure riskiga** kulutusteks, sealhulgas ühtekuuluvusvaldkonna omad, ja neid, mida peame väikese riskiga kulutusteks. Suure riskiga kulutuste veamäär ületab olulisuse piirmäära ja on hinnanguliselt **4,9%** (2018. aastal 4,5%).

Mis siis 2019. aastal juhtus? Vaatamata mõningatele positiivsetele ja negatiivsetele nüanssidele ei ole poliitikavaldkondades **põhimõttelisi muutusi** toimunud. **Järelkontrollides** esines endiselt puudusi.

Kuid suure **riskiga kulutuste osakaal**, eelkõige ühtekuuluvusvaldkonnas, suurenes ja moodustab nüüd **53%**. See ei ole iseenesest probleem – on hea ja eeldatav, et ühtekuuluvuspoliitika kulutused suurenevad. See tähendab aga seda, et **suurem osa meie auditi andmekogumist on nüüd olulisel määral vigadest mõjutatud**. Seetõttu esitas kontrollikoda sel korral kulutuste kohta tervikuna negatiivse (st **vastupidise**) arvamuse.

See on tingitud mõnes valdkonnas esinevatest **läbivatest struktuursetest probleemidest**, millega tuleb tegeleda. Meil on vaja **selgeid ja lihtsaid eeskirju** kõigi ELi rahaliste vahendite jaoks ning me peame ka **tõhusalt kontrollima**, kuidas raha kasutatakse ja kas kavandatud tulemused saavutatakse.

Meie üldisest järeldusest või pealkirjast on veelgi olulisemad kohapealne tegelikkus ja meie järeldused eri kuluvaldkondade kohta, mis on **väga erinevad**. Seepärast kutsun ma nõukogu üles neid valdkondi lähemalt uurima.

„Sel aastal avaldasime esimest korda aruande ka Euroopa Liidu eelarve üldise tulemuslikkuse kohta. See uuenduslik aruanne on osa meie iga-aastasest aruandlusest ja aitab seega kaasa eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusele. Aruandest nähtub, et kuigi ELi tulemusaruandlus paraneb jätkuvalt ja on muutumas tasakaalustatumaks, esineb endiselt probleeme. Komisjoni tehtud tulemuslikkuse hindamiste kvaliteet ja ELi rahastamisprogrammide tegelik tulemuslikkus ei ole kooskõlas. Lisaks peab EL veelgi parandama tulemusalase teabe usaldusväärsust.“

Lugupeetud eesistuja, daamid ja härrad!

Räägin teiega **järgmise rahastamisperioodi** ettevalmistamise kontekstis. ELi kulutused lähiaastatel tõenäoliselt peaaegu kahekordistuvad. **Tuginegem seepärast saadud kogemustele**, et luua parim võimalik süsteem. Liidul peab olema võimalik uuel seitsmeaastasel perioodil võtta arvesse seda, mis eelmisel perioodil hästi toimis, kuid ka seda, kus esines vajakajäämisi.

Kaitseme seepärast **liidu finantshuve** õigusnormide rikkumiste ja pettuste eest. 2019. aastal edastasime OLAFile üheksa pettusekahtluse juhtumit, mille avastasime oma auditite käigus. Loodan, et meid ootab ees sama tihe koostöö Euroopa Prokuratuuriga.

ELi järgmine pikaajaline eelarve, sealhulgas Euroopa taastekava, tekitab oma täiesti uuest mõõtmest tulenevalt **suuri katsumusi ka kontrollikojale**. Et saaksime kontrollida, kas seda raha kasutatakse kestlikult, on meil vaja **rohkem ressursse**.

Õppigem ka varasematest kogemustest, alustades uut rahastamisperioodi **võimalikult kiiresti**. Samas peaksime meeles pidama, et 2019. aasta lõpus, st aasta enne praeguse seitsmeaastase eelarveperioodi lõppu, oli välja makstud vaid 40% praeguse seitsmeaastase perioodi heakskiidetud ELi rahastamisest ning mõned liikmesriigid olid sellest ära kasutanud vähem kui kolmandiku. Raskused **ELi vahendite kasutamisel** kohapeal on endiselt probleem, olenemata poliitilisel tasandil kindlaks määratud eesmärkidest ja nõuetest. See on suurendanud täitmata kulukohustusi, mis ulatusid 2019. aasta lõpus peaaegu 300 miljardi euroni ja millega tuleb tegeleda järgmises mitmeaastases finantsraamistikus.

Daamid ja härrad!

Järgmise seitsme aasta uue finantsraamistiku ja eelkõige taasterahastu kontekstis lasub ka liikmesriikidel suur vastutus hallata ELi rahalisi vahendeid usaldusväärselt ja kestlikult Euroopa kodanike huvides. Selle aasta aruandes, mida mul on olnud võimalus täna teile tutvustada, rõhutatakse, et kõik asjaosalised peavad tegema **suuremaid jõupingutusi** selleks, et kasutada Euroopa raha parimal viisil Euroopa tuleviku kujundamiseks.

Täna teid tähelepanu eest.